

Notitie: vervolgstappen lokaal klimaat akkoord

Datum: 27 augustus 2020

Auteurs: Lennart van der Bug (D66), Werner van Katwijk (CDA), Dick Karssen (CU)

Status: *Ter bespreking in werkgroep energie transitie en met Wethouder Rob Jorg en ambtelijke staf*

Betreft:

Voorstel te komen tot een klimaatakkoord en aanverwante activiteiten voor de uitvoering daarvan in de Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Achtergrond:

Op internationaal, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau zijn afspraken gemaakt om de wereldwijde klimaatproblematiek het hoofd te bieden. Er zijn tussen landen afspraken gemaakt in het Parijse Klimaatakkoord welke inspanningen de diverse landen zullen moeten leveren om de CO₂ uitstoot op een aanvaardbaar niveau te krijgen.

In Nederland is voor Samenwerkingsregio's (RES) en de gemeenten binnen die regio's een belangrijke rol weggelegd waarbij afspraken zijn gemaakt om onder meer een energietransitie te bewerkstelligen. Fossiele energieopwekking zal worden vervangen door duurzame energieopwekking.

Deze energietransitie is een proces waar we komende jaren aan zullen werken. Naast een actieve rol van de overheden zal een belangrijk deel van de omschakeling gedaan worden door particulieren, organisaties en bedrijven. Energietransitie is niet alleen een fysiek proces maar er is een mentaliteitsomslag nodig. De gemeentelijke overheid heeft niet de financiële middelen om via investeringen zelfstandig de energietransitie fysiek tot stand te brengen. Wil het beleid effectief zijn dan zal moeten worden samengewerkt door de overheid met bedrijven, het maatschappelijk middenveld en particulieren. Met andere woorden er is een maatschappelijk akkoord nodig om gezamenlijk de inspanning die nodig is te realiseren.

Het initiatief voor een lokaal klimaat akkoord is vorig jaar op voorstel van Lennart van der Burg (raadslid D66) geïnitieerd door CDA, CU en D66. Het plan is begin 2020 besproken in de raads werkgroep Energie en Duurzaamheid waar het merendeel van de raadsleden besloten heeft het idee verder te verkennen en te kijken in hoeverre er draagvlak is bij organisaties om hier actief aan mee te doen (zie verslag bijlage 3). In deze notitie wordt de uitkomst van deze verkenning terug gekoppeld en een voorstel gedaan voor vervolg.

Verkennde besprekingen

Inmiddels zijn twee avonden (10 juni en 8 juli) georganiseerd waarin met vertegenwoordigers van in totaal 9 organisaties is gesproken aan de hand van een eerste schets van een mogelijk klimaatakkoord (zie verslag in bijlage 1 en 2. Vanwege de door Corona te nemen beperkende maatregelen zijn de avonden in de vorm gegaan van een online overleg via Teams.

Van de kant van de raad namen ondersteunt door Willem Nedermeijer (griffie) deel :

- Op beide avonden : Lennart Burg (vz), Dick Karssen, Werner van Katwijk
- Op 10 juni : Gijsbert Doornenbal, Ernst Hart
- Op 8 juli : Paul Bijlsma

Van de kant van de Gemeente nam deel:

- Jan van de Weerd (als toehoorder)

Gesproken is met vertegenwoordigers van de volgende organisaties (voor de namen en toelichting zie de verslagen - bijlagen)

- Heuvelrug Energie
- Goed Volk
- Trefpunt Duurzaam Ondernemen
- Heuvelrug Wonen
- LTO Midden Nederland
- Regionaal Bureau Toerisme Vallei en Heuvelrug
- Winkeliersvereniging Maarn
- Ondernemersvereniging Amerongen
- Koninklijke Horeca Nederland afd. Zuid Oost Utrecht. (schriftelijke inbreng)

Aan hen zijn de volgende vragen voorgelegd:

1. Kan volgens u een lokaal klimaat akkoord, waarmee gemeente, bedrijven, organisaties en bewoners de komende 15 jaar gezamenlijk invulling gaan geven aan onze klimaatopgave een extra stimulans zijn voor de realisatie van die klimaatopgave?
2. Kunt u zich vinden in de door ons opgeschreven aanpak en uitgangspunten (zie bijlage 4)? Heeft u suggesties ter verbetering?
3. Welke bijdragen zou u of uw organisatie willen of kunnen geven? Bent u bereid zich hier actief voor in te gaan zetten?
4. Welke partijen missen we nog?

Zoals in de verslagen valt te lezen valt te concluderen dat onder de negen organisaties een goede basis aanwezig is om te komen tot samenwerking waarbij maatschappelijke partijen en particulieren samen met de gemeentelijk overheid optrekken in het kader van de energietransitie (en mogelijk andere milieu- en klimaatdoelstellingen).

De respondenten geven allen aan hun schouders te willen zetten onder een gezamenlijk inspanning. Wel zien ze beperkingen. Door de Coronacrisis bijvoorbeeld zijn in de afgelopen tijd zaken op dit gebied blijven liggen en voor investeringen moeten bedrijven ook financieel "op adem komen". Verder geven een aantal van hen aan niet te zitten te wachten op alleen overleg, maar zou de samenwerking vooral praktisch moeten zijn en snel leiden tot concrete activiteiten. Samenwerking zou ook moeten leiden tot een uitwisseling van knowhow op het uitvoerende vlak en op financieringen waarbij nadrukkelijk ook een coöperatieve actieve houding van de gemeente genoemd is

Voor de diverse bijdragen wordt verwezen naar de verslagen van de twee overleggen.

Vervolg:

Wij stellen het volgende voor

- dat de nu 9 organisaties verder worden aangevuld met organisaties die nog niet zijn betrokken (zie suggesties in de verslagen, bijlage 1 en 2)
- Dat komende maanden een traject wordt ingezet naar een meer permanente samenwerking via een vijf tal 'klimaattafels' . .
- Dat de klimaat tafels komen tot een door iedereen gedeeld actie programma (met daarin uitgangspunten, randvoorwaarden, concrete projecten voor korte en lange termijn) om de vast gestelde klimaat doelstellingen te behalen. De uitkomst wordt vervolgens in een formeel lokaal klimaatakkoord bekrachtigd.

- Dat de gemeente zowel de rol van partner als gangmaker krijgt, met respect voor de wettelijke rol van de gemeente (vergunningverlening, handhaving). De gemeenteraad het initiatief bij meerderheid ondersteund. Dat bedrijven en organisaties zorgen voor een onafhankelijke voorzitter voor iedere klimaat tafel

Wat is daarvoor nodig?

Los van het draagvlak in de raad, bij de gemeente als ook in de samenleving is er een kwartiermaker voor in ieder geval de komende drie jaar nodig (parttime, 2 dagen/week). Deze hoeft niet, of misschien juist wel niet, een ambtelijke aanstelling bij de gemeente te hebben. Een onafhankelijke rol is wellicht gewenst. Deze kwartiermaker zal het eerste half jaar zorgdragen voor de totstandkoming van het klimaatakkoord, het ondersteunen van de verschillende klimaat tafels, en na afsluiting van het Akkoord de voortgang faciliteren en borgen.

De gemeente zou zich moeten inspannen met het vinden van (co-)financiering voor deze functie. Te denken valt daarbij aan subsidie vanuit de landelijke, regionale of provinciale gelden voor de realisering van het klimaatakkoord. Daarnaast ook financiering van bedrijven (bijvoorbeeld via de BIZ), organisaties en kerken.

Qua planning is het voorstel om na aanstelling van kwartiermaker 2^e helft van 2020 gebruiken om de klimaattafels te organiseren met als doel om begin 2021 te komen tot ondertekening van het lokaal klimaat akkoord door groot aantal lokale organisaties (30 tot 50)

Bijlagen:

1. Verslag 1^e verkennend overleg met Heuvelrug Wonen, LTO en Heuvelrug energie (10 juni 2020)
2. Verslag 2^e verkennend overleg met ondernemers (8 juli 2020)
3. Verslag Werkgroep Energie transitie Lokaal Klimaat Akkoord Utrechtse Heuvelrug (27 jan 2020)
4. Uitgangspunten lokaal Klimaat akkoord Utrechtse Heuvelrug_(19-12-2019)